

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

jako kluk jsem kreslil. Koně – v mé rodné Levoči jich bylo dost, a lidi. Pak jsem se snažil portrétovat, a zjistil jsem, že na to nemám. Uměl jsem jakž takž nakreslit obličej, ale unikl mi výraz tváře, hlavně partie kolem očí. Kreslení jsem nechal, ale zůstala mi radost ze studia obličejů, jejich výrazu. Třeba když čekám v samoobsluze ve frontě u pokladny nebo na dovolené. Tam se bavím snahou přiřadit vzhled k národnosti. Například na letišti nebo na dovolené u moře, jako právě teď. Výraz obličeje hodně napoví, ovšem v kontextu celku. Třeba kulaté na krátko ostříhané hlavy se spíše potouchlým výrazem a potetovaným statným tělem mužů, doprovázených poněkud oplácanými potetovanými dámami, patří anglickým rekreantům, aspoň v rezortech, kam míří české cestovky (higher classes vypadají trochu jinak). Muži chodící rozvážným krokem kulturistů (bez ohledu na to, jak jejich svalstvo vypadá), s řetězem kolem krku, šátkem nebo námořnickou čepicí na hlavě a v miniplavkách, které se u nás už asi třicet let nenosí, jsou často vážní Rusové. Mimochodem, ruské třicátnice čtyřicátnice si občas na pláži sundají podprsenku – odpovídá to dobře miniplavek mužů. Kdysi tak chodily Němky, dnes už jen ty, které si sundaly podprsenku v roce 1968. Němci se tváří neutrálně a solidně a někdy před sebou tlačí velké břicho, v tom jim konkurují hlavně Češi. A když vidím šedovlasého pána, který se v klidu tváří našťvaně, stejně jako jeho ne prá-

Obr. 1. Tak nakreslil francouzský malíř a grafik Honoré Daumier (1808–1879) francouzské vašnosti v polovině 19. století; dnes se Francouzi tváří úplně jinak

vě štíhlá manželka s přelivem – jsme doma. Jsou to Češi. Zdůrazňuji sivé vlasy, mladí Češi podobně jako Slováci se tváří úplně jinak, nedají se v podstatě od Západoevropanů rozeznat, někdy snad fyziognomií, ale ne výrazem. Proč ten našťvaný výraz starší generace? Souvisí to s dědictvím starého režimu, byť skončil před třiceti lety, s nedůvěrou v autority (skutečné, ne populistické politiky, třeba v Evropskou unii), důvěrou ve fake news – viz v současnosti očkování? Proč ten generační rozdíl? Připomíná mi to Mojžíše a čtyřicet let putování sinajskou pouští, která by se dala přejít za týden. Podle neověřené hypotézy tomu tak bylo proto, že před návratem do země zaslíbené bylo potřeba, aby se ztratil

vliv egyptského otroctví. Až generace, která vyrostla ve svobodě, mohla budovat staronovou vlast. Takže se našťvané výrazy ztratí do deseti let? Samozřejmě, můžete mi vytknout, že popisují dojmy, že to není pravda – ano, mnozí z nás se tváří úplně jinak, stejně jako jinak vypadají mnozí Angličané nebo Rusové. Ale když vidím v neutrálním prostředí našťvaný výraz, většinou se nespletu. Ještě mám nezodpovězenou podstatnou otázku – jak se tvářím já?

Na vaše příspěvky
se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.,
FCMA, FANA, FEAN
předseda redakční rady

